

Nr 672

Av herrar **Aspling** och **Bergman**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 62, angående vissa anslag för budgetåret 1962/63 till stöd åt konstnärlig, litterär och musikalisk verksamhet.*

(Lika lydande med motion nr 810 i Andra kammaren)

I proposition nr 62 angående vissa anslag för budgetåret 1962/63 till stöd åt konstnärlig, litterär och musikalisk verksamhet föreslås att anslaget för konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader m. m. för nämnda budgetår uppföres med 500 000 kronor, vilket innebär en nominell höjning med 100 000 kronor. I propositionen påtalar dessutom departementschefen det otillfredsställande i att anslaget i så stor utsträckning som nu är fallet belastas med andra kostnader än sådana som är att direkt hänföra till framställningen av de konstnärliga alstren. Han erinrar därvid om att chefen för finansdepartementet i sitt förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för nämnda budgetår förordat vissa dispositioner i syfte att åstadkomma en ändring av detta förhållande. Eklestastikministern anser därför att med tanke på att anslaget skulle kunna frigöras från kostnader för vad som vore att betrakta som byggnadsåtgärder skulle realhöjningen kunna beräknas bli betydligt större. Den sålunda föreslagna höjningen och den omdisponering av anslaget som kan förutsättas innebär en glädjande och värdefull förstärkning av insatserna på detta område.

I propositionen erinrar departementschefen om beslutet vid 1937 års riksdag och den då beslutade formen för medelsanvisning för konstnärlig utsmyckning. Denna byggde som bekant på den s. k. procentregeln, vilken innebar att i anslag till statliga byggnader skulle inräknas medel för konstnärlig utsmyckning i allmänhet ej understigande 1 procent av byggnadskostnaderna. Detta system kom till användning endast under ett par budgetår före krigsutbrottet 1939. I statsverkspropositionen till 1947 års riksdag förordade dåvarande chefen för eklestastikdepartementet en omläggning av formen för medelsanvisningen för konstnärlig utsmyckning. Som skäl för omläggningen anfördes att det syntes mera rationellt att ett årligt reservationsanslag för ändamålet anvisades under 8:e huvudtiteln än att såsom dittills varit brukligt på kapitalbudgeten anvisa särskilda anslag, ett för varje ifrågavarande byggnad. Riksdagen godtog också den föreslagna principen för beviljande av anslag.

Utän att närmare ingå på den diskussion som förts beträffande procent-

regelns återinförande, vill vi erinra om att denna princip kommit till allt större användning på det kommunala planet. Procentregeln har således sedan krigsåren praktiserats inom Stockholms stad med 2 % vad det gäller skolbyggnader och med 1 % för sjukhusbyggen. Ett ökat antal städer har också i olika former börjat tillämpa denna princip. Från de utövande konstnärernas sida har under en följd av år framställningar gjorts för att på nytt aktualisera procentregelns tillämpning. Likaså har vid flera tillfällen motioner härom väckts i riksdagen. Vi vill i detta sammanhang erinra om en i andra kammaren under fjolåret väckt motion (nr 346) av herrar Lindkvist och Kellgren. I denna framfördes förslag om att tillägg till belåningsvärdena för bostadshus skulle få medges för konstnärlig utsmyckning av bostadsområdena på intill 1 % av den för belåning godtagbara produktionskostnaden. Statsutskottet som behandlade ifrågavarande motion fann förslaget beaktansvärt. Det syntes således utskottet med fog kunna hävdas att konstnärlig utsmyckning av ett bostadsområde med den ökade trivsel som därigenom erbjöds de i området boende allmänt sett innebar en höjning av värdet av bostadsområdet. Med hänsyn härtill syntes det utskottet riktigt att kostnader för konstnärlig utsmyckning inom rimliga gränser beaktades vid bestämmande av de belåningsvärden som låg till grund för statliga lån. Där ifrågavarande kostnader inte rymdes inom gällande högsta belåningsvärden syntes det utskottet skäligt att medge en viss höjning av dessa värden på sätt motionärerna föreslagit. Utskottet uttalade att det borde ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser i ämnet.

Genom 1937 års beslut om den s. k. procentregeln fastställdes en princip av största betydelse och räckvidd. Därvid fastslogs att konsten tillgodoser ett legitimt samhälligt behov och att konstnärlig utsmyckning bör ingå som ett normalt led vid uppförande av statliga byggnader. En garanti syntes härigenom ha skapats för att icke konsten i första hand skulle komma på indragningsstat, så snart det statsfinansiella läget av olika anledningar kunde aktualisera detta. Denna statliga garanti för det konstnärliga arbetets upprätthållande anser vi vara ännu aktuellare i dagens samhälle med det vidare och fördjupade konstintresse som föreligger. Från konstnärernas riksorganisation har man vid flera tillfällen återkommit till önskemålet om ett återinförande av procentregeln. Man har därvid ansett att procentregeln kombinerad med en generös anslagsbeviljning till arbetsstipendier och långtidslegat är den bästa lösningen för att ge konstnärerna ökade arbetsuppgifter och en större trygghet inför framtiden. Endast genom procentregelns införande kan man åstadkomma en naturlig indexreglering, vilken automatiskt höjer anslagen till konst i takt med kostnadsstegringarna i övrigt. Ett införande av procentregeln skulle dessutom otvivelaktigt utgöra en stimulans för kommuner och enskilda byggare att i ännu större utsträckning engagera sig för insatser av detta slag. Då inte heller några praktiska olägenheter kan anses föreligga för att på nytt aktualisera

procentregeln, anser vi starka skäl talar för att frågan blir föremål för riksdagens prövning.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att frågan om ett återinförande av den s. k. procentregeln blir föremål för förnyad prövning, så att i anslagen till statliga byggnader måtte inräknas medel för konstnärlig utsmyckning ej understigande en procent av byggnadskostnaderna.

Stockholm den 4 april 1962

Sven Aspling

Per Bergman

Nr 673

Av herr **Johansson, Tage, m. fl.**, i anledning av **Kungl. Maj:ts proposition nr 62, angående vissa anslag för budgetåret 1962/63 till stöd åt konstnärlig, litterär och musikalisk verksamhet.**

(Lika lydande med motion nr 811 i Andra kammaren)

Stockholm den 4 april 1962

Tage Johansson

Rickard Sandler

Lisa Mattson

Lars Larsson